

**ПІВНІЧНО ТА ПІВДЕННО-
СХІДНОАЗІЙСЬКИЙ
РЕКРЕАЦІЙНИЙ
МАКРОКОМПЛЕКС**

*Монголія - Китай - Південна Корея -
Північна Корея - Тайвань - Японія -
В'єтнам - Індонезія - Камбоджа - Лаос -
М'янма - Сінгапур - Таїланд - Філіппіни*

ПІВНІЧНО ТА ПІВДЕННО-СХІДНОАЗІЙСЬКИЙ РЕКРЕАЦІЙНИЙ МАКРОКОМПЛЕКС

Монголія - Китай - Південна Корея - Північна Корея - Тайвань - Японія - В'єтнам - Індонезія - Камбоджа - Лаос - М'янма - Сінгапур - Таїланд - Філіппіни

Монголія

Монголія - держава у північно-східній частині Центральної Азії площею 1,6 млн км² і з населенням 3 млн осіб. Столиця країни - місто Улан-Батор.

Головними рисами геотуристичного положення є значна віддаленість від головних туристичних споживчих ринків і відсутність виходу до моря. Різко континентальний клімат формує на більшій території країни зони суб'єктивно негативних тепловідчуттів протягом тривалого періоду часу, що призводить до формування відносно короткого туристичного сезону.

Найбільш цікавою областю є Південна Гобі, де зосереджені основні пам'ятки та туристичні центри.

Монголія, як і багато інших країн, заохочує розвиток туризму. Найбільш перспективними стали екологічні, етнографічні та історичні пізнавальні тури.

Улан-Батор приваблює туристів численними атракціями: мавзолей Сухе-Батора, Зимовий палац останнього імператора Монголії, монастирі Гандан і Чойжин-Ламин-Сум, дзвін Миру.

Метою багатьох відвідувачів країни є Каракорум - колишня столиця монгольської імперії XIII-XVI ст., де збереглися залишки кам'яних стін, ремісничі квартали, культові споруди, палац хана Удегея.

У 2009 р. в околицях Улан-Батора, на священній горі Богд Кан Уул, з'явився перший монгольський гірськолижний курорт "Sky Resort", що ознаменувало початок нового етапу в освоєнні багатих ландшафтних ресурсів країни.

Монголія

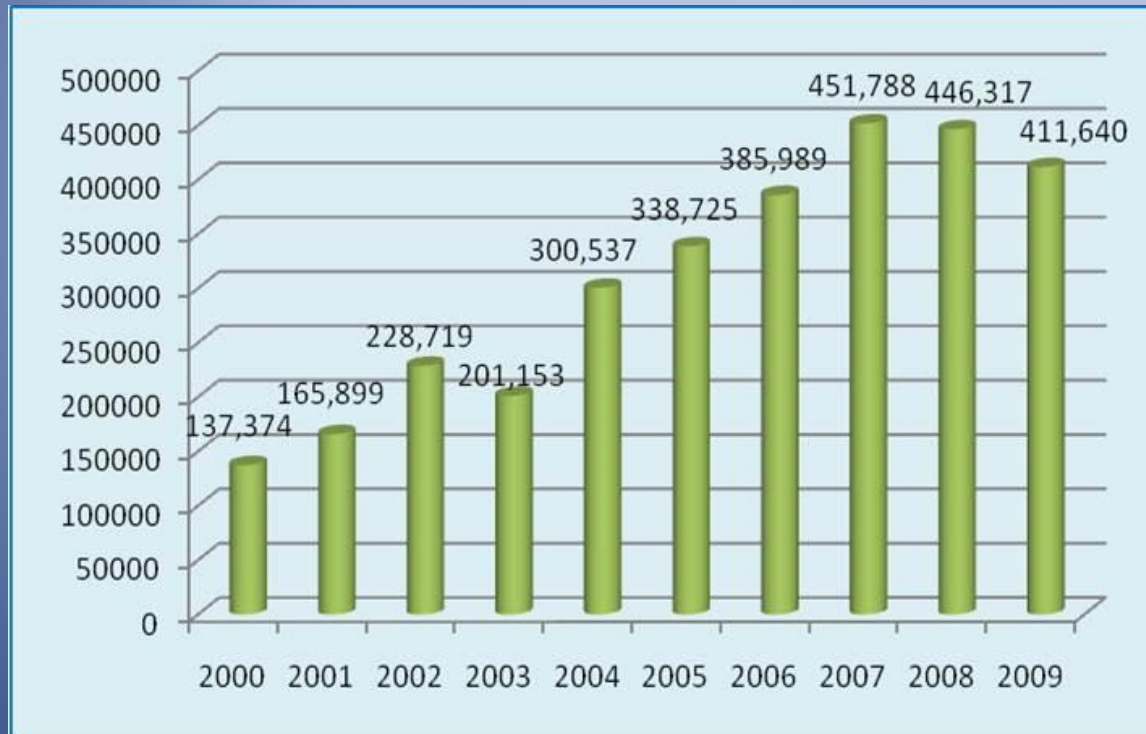
Монголію в турбізнесі називають країною вічно блакитного неба і яскравих вражень.

Основний туристичний сезон починається у кінці травня і триває до вересня.

На туристів в країні працюють близько 250 місцевих приватних агентств, причому 80 % туристичного ринку ділять між собою 10 найбільших з них. Вони об'єднані в МАТУ — Монгольську асоціацію туристичних агентств.

Усю діяльність турагентств координує Національний центр туризму, створений при Міністерстві розвитку інфраструктури.

Готелі в європейському розумінні розташовані тільки в столиці і деяких великих містах. За їх межами єдиним варіантом проживання для туристів є юрта.

Для громадян України віза в Монголію не потрібна. Посольство Монголії знаходиться в Польщі

Статистика по кількості туристів

Монголія (цікаві факти)

Улан-Батор це найхолодніша столиця у світі із-за перепаду температур

У Монголії, в годині їзди від столиці, знаходиться найвища у світі статуя вершника на коні. Вершник, звичайно ж всім відомий.....

Північна

Корея

Політика ізоляціонізму, що довгий час провадилася урядом Кореїської народно-демократичної республіки, привела до того, що міжнародний туризм в країні розвинений слабо. Іноземних туристів в КНДР найбільше притягають природні пам'ятки і «нео-сталінська» атмосфера в країні.

З 2000 р. іноземний туризм в Північну Корею переживає зростання, з 2009 р. — різке зростання. Так, якщо в 2000 році країну відвідали майже 130 000 туристів, то в 2012 р. ця цифра досягла 250 тис. чоловік, серед яких велику частину склали громадяни КНР.

Пляжні курорти, відкриті для іноземців, діють на узбережжі Японського моря, яке в КНДР називають Східним морем : в спеціальній економічній зоні Расон (Раджин-Сонбон), поруч з російським Примор'ям, Маджон на північ від р. Вонсана, і пляжі озера Сиджунг, відомого так само місцевою грязелікарнею. Гірські курорти для інтуристів працюють в горах Кимгансан і Мехянсан.

Бальнеологічний курорт Ренган на південному сході від Пхеньяну побудований біля родонового джерела і раніше був санаторієм ЦК Трудової партії Кореї. У горах Кувольсан провінції Хамген-Намдо розташований літній курорт Самсонг, а недалеко від нього - древній буддистський храм Вольджонса.

1 січня 2014 року Центральне телеграфне агентство Кореї (ЦТАК) повідомило про відкриття першого в країні гірськолижного курорту Масик. Курорт розташований на природному плато на сході країни, на висоті 1300 метрів над рівнем моря. Протяжність усіх трас складає близько 110 кілометрів, а їх ширина варіюється від 40 до 120 метрів. На території комплексу є готель, вертолітний майданчик, пункт прокату лижного інвентаря і канатна дорога. Передбачається, що щорічно цей курорт приносить дохід у розмірі 60 млн. доларів США

Північна Корея

Туристів з-за кордону стримують також численні обмеження. До туристичної групи прикріпляється два гід, самостійне переміщення туристів обмежене околицями туристичних об'єктів. Крім того, іноземним туристам заборонено розплачуватися місцевою валютою, тому будь-які покупки можливі тільки в спеціалізованих магазинах для іноземців. Істотно обмежені можливості спілкування з місцевим населенням, фотографування ряду об'єктів. Теоретично туристи стикаються з множиною обмежень, хоча на практиці в наші дні багато що залежить від того, як складаються їх стосунки з гідом.

У країні відсутній доступ в Інтернет. Можливість міжнародного телефонного зв'язку існує тільки шляхом оформлення декларації на мобільний телефон в аеропорту і купівлі туристичної SIM- карти мережі "Koryolink", що має вихід на міжнародний зв'язок.

Громадянам Південної Кореї потрібні спеціальні дозволи від обох держав для того, щоб відвідати Північну Корею.

Південна Корея

У межах РК (столиця - Сеул) на площі близько 100 тис. км² живе 48,5 млн осіб. Країна омивається водами Японського і Жовтого мо-рів. Берегова лінія надзвичайно розчленована й обрамлена майже 3 тис. островів. Суходолу притаманна ландшафтна різноманітність - 70 % території зайнято невисокими горами.

Клімат помірний мусонний. Найкращий час для відвідування країни протягом літнього туристичного сезону - травень-червень і вересень-жовтень (рис. 2. 26). Купальний сезон розпочинається із другої половини липня і триває до кінця жовтня. Такий пізній початок пов'язаний із особливостями циркуляції холодних і теплих океанічних течій поблизу узбережжя країни.

Сеул - головний центр політичного, економічного та культурного життя країни. У місті збереглися численні архітектурні пам'ятники: королівські палаци династії Чосон, серед яких світову відомість має Кьонбоккун, давні церемоніальні ворота на площі Намдеун, які вважаються найбільш цінною пам'яткою країни, Сеульська телевежа, англіканський собор і багато іншого. Столиця багата музеями. Найбільш відомими із них є Державний музей Кореї, Королівський музей, Музей мистецтв Токсугун, Художня галерея "Чосон ільбо".

Околиці Сеулу активно використовуються для організації відпочинку і пізнавального туризму. Велетенський дольмен бронзового віку, парк-музей "Корейське село", фортеця Хвасон, яка занесена до списку Світової спадщини ЮНЕСКО, гробниці династії Лі, розважальний комплекс "Еверленд", фортеці Намхансансон і Пуюсансансон - далеко не повний перелік атракцій, розміщених довкола столиці.

ЯПОНІЯ

Японія - острівна держава на сході Азійсько-Тихоокеанського регіону, розташована на Японському архіпелазі, який складається із 6 852 островів. Загальна площа країни становить 377,9 тис. км², на її території мешкає 127 млн осіб. Столиця - Токіо.

Рельєф країни переважно гористий (гори займають понад 60 % території), сильно розчленований. Найвища вершина - вулкан Фудзіяма (3 776 м) - національний символ країни. На півночі Японії переважає помірний мусонний клімат, на півдні - субтропічний і тропічний мусонний. Літній температурний діапазон змінюється у межах +25-+35о С, зимовий - у межах -15-+15о С. Найкращий час для відвідування островів - весна (особливо час цвітіння сакури) і кінець вересня - початок жовтня. Характерними особливостями природи є часті землетруси й активна вулканічна діяльність, що стримує певну частину потенційних туристів від поїздок до Японії.

Теплий клімат на більшості території, наявність безлічі островів і протяжної берегової лінії, гірські ландшафти і природні лижні поля роблять Японію потенційно сприятливим місцем для масового туризму. Тим не менше, прибережних і гірськолижних курортів тут, на відміну від інших країн світу з подібним ресурсним забезпеченням, значно менше. Для розвитку туризму в країні необхідні значні фінансові і матеріальні вкладення в курортну інфраструктуру, що на сьогодні є не вигідним, оскільки японці віддають перевагу відпочинку за кордоном.

Фактично до другої половини ХІХ ст. Японія була "закритою" для зовнішнього світу державою, що зумовило самотність японської культури. Саме виняткові культурно-історичні і подієві ресурси є основою розвитку туризму. Численні історичні пам'ятки, храми, святі для японців місця розкидані територією країни. Вони збережені і дбайливо доглянуті, що залишає незабутні враження у кожного, хто відвідав Японію.

Туристичним символом країни є священні ворота храму Іцукусіма на острові Міядзіма, які стоять у бухті прямо у воді. Тут же на палях розмістився і сам храм - одна з найбільш шанованих японцями сакральних святинь. Ще одним знаковим об'єктом, який уособлює індустріальну велич Японії, став міст Сето-Охасі. Він збудований у 1988 р. і перекинутий через внутрішнє Японське море. Міст з'єднав острови Сікоку і Хонсю. Його довжина перевищує 12 км.

ІНДОНЕЗІЯ

Республіка Індонезія (столиця - Джакарта), площа якої складає 1,9 млн км², займає значну частину найбільшого у світі Зондського архіпелагу. До переліку великих островів, які вона займає повністю чи частково, належать Суматра, Ява, Калімантан, Сулавесі. Індонезія розташована в безпосередній близькості до двох внутрішньорегіональних туристичних споживчих ринків - японського та австралійського і значно віддалена від європейського та північноамериканського. При цьому головні споживачі індонезійського туристичного продукту знаходяться саме у двох останніх регіонах. Країна знаходиться між Азією й Австралією у зоні впливу волого-го тропічного клімату і володіє надзвичайним різноманіттям унікальних природних туристичних ресурсів: тропічні й екваторіальні ліси з неймовірним біорізноманіттям, які стали основою розвитку екологічного туризму; морське узбережжя, придатне для пляжно-купального відпочинку (пляжно-купальний сезон триває цілий рік, при цьому пересічна температура води не опускається нижче +27° С

Розвиток масового міжнародного туризму сприймається в індонезійському суспільстві неоднозначно. Особливо це стосується залучення сакральних пам'яток до туристичного використання, яке супроводжується суперечками, скандалами і навіть терористичними актами. Найбільше нарікань викликають західні туристи, які мало знайомі із буддійською чи індуїстською культурою окремих районів країни й інколи ображають своєю поведінкою релігійні почуття аборигенів

КИТАЙ

Китайська Народна Республіка (КНР) розташована в східній частині Азії. Територія Китаю омивається водами західних морів Тихо-го океану. Площа - 9,6 млн км². Китай - найбільша країна в Азії і третя у світі за площею (поступається лише Росії та Канаді).

Територія Китаю з півночі на південь простягається на 5,5 тис. км., а з заходу на схід - на 5 тис. км. Протяжність сухопутного кордону країни складає 22,8 тис. км. Країна гориста - приблизно 2/3 території займають гірські масиви. У туристичній індустрії це - додатковий чинник для розвитку окремих видів туризму.

Із огляду на величезну територію, Китаю властива різноманітність кліматичних характеристик. Північний Китай знаходиться у межах помірною кліматичного поясу. У свою чергу, тут виділяються дві кліматичні області: мусонного клімату прибережних територій з дощовим теплим літом і холодною зимою; континентального клімату внутрішніх районів із спекотним літом та морозною зимою. Центральний Китай розташований у зоні субтропіків. У цілому для цього району характерне жарке дощове літо і прохолодна зима. Літні опади приносить мусон, який панує із квітня до вересня. Клімат Південного Китаю - субтропічний у північних областях і тропічний на решті території. Південь Китаю перебуває під впливом зимового північно-східного і літнього південно-західного мусонів. На кліматичних діаграмах Гуанчжоу, розташованого в тропіках (рис. 2. 22), і Пекіну, який знаходиться у межах помірною кліматичного поясу (рис. 2. 23) відображено місячний хід денних температур повітря і пересічний обсяг опадів, що дає загальну уяву про клімат різних регіонів країни і дозволяє обрати найбільший оптимальний час для комфортного відпочинку в Китаї.

КИТАЙ

Розвиток туристичної індустрії Китаю ґрунтується на "трьох китах": культурна спадщина, природне різноманіття і дисциплінованість на всіх рівнях - від топ-менеджерів до покоївок. Туристична індустрія Китаю демонструє динамізм розвитку і ви-соку економічну ефективність. При чому це стосується як міжнародного, так і внутрішнього туризму. Протягом 2007 року сумарна потужність туристичного в'їзного потоку склала 132 млн прибуттів. У структурі в'їзного потоку переважають візитери із Гонконгу. На них припадає 60 % від загальної кількості міжнародних туристів. Прибутки від обслуговування в'їзних туристів у 2007 р. оцінюються на рівні \$ 42 млрд.

Обсяг внутрішніх туристичних поїздок у Китаї - найбільший у світі. У 2007 році він сягнув позначки в 1,6 млрд. У Китаї більше подорожують сільські жителі. Їх частка у структурі загального туристичного потоку перевищує 60 %.

Для внутрішнього туризму в Китаї характерна гіпертрофована сезонність і сконцентрованість у часі - 25 % всіх подорожей здійснюється протягом трьох "золотих тижнів" у травні і жовтні, коли в країні організовуються весняні та осінні фестивалі.

За оцінками фахівців КНР у XXI ст. стане світовим лідером за кількістю міжнародних туристичних прибуттів.

Велика китайська стіна, названа одним із нових "семи чудес нового світу", є найбільшою оборонною спорудою всіх часів і народів. Будівництво стіни тривало дуже довго: починаючи з VII ст. до н. е. і до XVII ст. Велетенська споруда має довжину понад 6,7 тис. км. Сьогодні Велика китайська стіна втратила військові функції – це туристична атракція світового рівня, яка має велику культурно-історичну цінність, приголомшує технікою будівництва й архітектурною довершеністю. До показу включена не вся споруда, а її окремі ділянки: Бадалін, Симатай, Мутяньюй (передмістя Пекіна), фортеця Шаньхайгуань, що знаходиться на крайній східній ділянці стіни і свого часу названа "морською митницею Китаю", а також фортеця Цзяюйгуань, що знаходиться на західній ділянці.

Китай володіє надпотужними культурно-історичними ресурсами. На території країни розташовано близько 40 культурно-історичних і природних об'єктів, занесених до списку

Індонезія

На острові Ява зберігся найбільший у світі буддійський храмовий комплекс VIII ст. - Боробудур - місце паломництва і масового туризму. Це - монументальна будова, заввишки 35 м. У нижній частині він складається з галерей, що утворюють шестиступінчасту квадратну в плані піраміду. На трьох верхніх круглих терасах, навколо великої центральної ступи (дагоби), розміщені 72 маленькі ступи. Сходи посередині кожного боку піраміди ведуть на вершину. Мури нижніх терас прикрашені різьбленими реалістичними, високохудожніми барельєфами на теми буддійських легенд.

Неподалік Боробудура розташований царський палац Рату Боко і комплекс буддійських та індуїстських храмів Прамбанан. Між унікальних споруд найбільшою популярністю серед туристів користується храм Лара Джонгранг, зведений на честь бога Шиви.

Суматра - "рай" для любителів природи й екологічного туризму. На них чекають екваторіальні ліси, вулкани, водоспади, гарячі сірководневі джерела, спеції, які ростуть прямо над головою. Тут розташовано ряд національних парків та заповідників. Широко відомий парк відпочинку Ганнінг. Туристів сюди приваблює можливість здійснення трекінгу гірськими лісами, а також відвідування центру реабілітації орангутангів.

Популярною туристичною дестинацією Індонезії є національний парк Комодо, який розкинувся у центрі архіпелагу на 603 км² суходолу і 1 214 км² морських вод. Парк включає три головні острови - Комодо, Рінка, Падар і численні дрібні острівки.

У туристів, які відвідують Індонезію, великим попитом користується продукція народних промыслів: срібні, керамічні та плетені вироби, предмети художнього різьблення по кістці, сувеніри з дерева і пір'я

ТАЇЛАНД

Сіам - така історична назва сьогоденішнього Таїланду - кілька десятиків років у світі асоціюється з туризмом, тайським боксом і тайським масажем.

Королівство Таїланд - конституційна монархія із 1932 р. Країна розташована на півострові Індокитай і займає площу 514 тис. км². Загальна кількість населення складає 66 млн осіб. Протяжність території країни із півночі на південь досягає 1 500 км, із заходу на схід - 800 км. Більше половини території займають низовинні рівнини, на півночі і заході здіймаються ланцюги гір. Прибережна територія відома чудовими піщаними пляжами.

Клімат Таїланду доволі різноманітний, але переважають два його типи - тропічний саван і тропічний мусонний клімат. Для центральної частини країни характерні три сезони: спекотний з березня до травня - денна пересічна температура складає +32-34о С

ТАЙЛАН

Д Королівство відоме надзвичайно цікавими для туристів культурно-історичними і подієвими ресурсами, стравами тайської кухні, плаваючими базарами й іншою "екзотикою". Тисячі буддійських храмів і монастирів, палаци і пагоди формують неповторне тло, на фоні якого проходить відпочинок. Найбільш вражаючим є Бангкок. Його "візитівка" - Великий Королівський палац - архітектурний комплекс, який включає ряд унікальних об'єктів. Вражають уяву відомі на увесь світ фігури Будди, одна з яких вилита із золота (вага статуї - 5,5 т), а друга висічена з цілісного шматка нефриту. Зберігаються вони у храмах Золотого та Смарагдового Будди відповідно. По-своєму цікаві численні канали, які підтримують діловий ритм столиці, парк Лумпіні із дельфінарієм і аквапарком, Музей науки - один із кращих у південно-східній Азії, нічні базари, на яких задешево можна придбати продукцію найвідоміших торговельних брендів.

Туристам, яким набридло використовувати лише "пісок, сонце і воду", обов'язково покажуть крокодилячу ферму в Самутпракарне, парк Муанг-Боран, де у мініатюрі відтворена територія королівства зі всіма визначними пам'ятками, найбільшу у світі статую Будди (висота - 127 м), розташовану поблизу міста Накхонпатхом, історичний парк на території Аюттхая - давньої столиці Сіаму - з унікальними храмами і палацами, занесеними до списку Світової спадщини ЮНЕСКО.

Окремої уваги заслуговують яскраві видовища, які приваблюють до Таїланду тисячі туристів. Відомими далеко за межами країн Південно-Східної Азії стали тайський бокс, півнячі бої, змагання бійцівських рибок, слонячі поединки, паради трансвеститів, буддійські свята

СІНГАПУР

Визнаним центром міжнародного туризму стала невелика острівна Республіка Сінгапур (площа - 697 км²) - держава-місто, великий фінансовий, промисловий і транспортний центр у Південно-Східній Азії. Острів вважається одним із найбільш відвідуваних місць світу - щороку сюди приїздить у 2 рази більше туристів, ніж корінних мешканців, яких нараховується близько 4,7 млн.

Сінгапур приваблює своєю незвичністю. На невеликій території поєднуються старі колоніальні квартали й ультрасучасні хмародряпи, храми різних релігій і розважальні заклади, один із найбільших портово-промислових комплексів світу з сотнями танкерів на рейді і курорт із пляжами з білосніжного піску, гамірні, стерильно чисті торговельні вулиці і ділянки майже незайманих лісів.

Місто багате на природні та культурно-історичні пам'ятки, видовища і техногенні атракції. Сінгапурський зоопарк, парк птахів, парк орхідей, парк метеликів, океанарій, етнічні квартали (ЧайнаТаун, маленька Індія), вечірнє шоу фонтанів (музичні фонтани Сентози вважаються найбільшою у світі спорудою такого характеру), фонтан багатства, статуя Мерліона (міфічний напівлев-напівриба - символ Сінгапура), штучний острів Семаку, який повністю створений із сміття, тематичний парк розваг Universal Studios Singapore, найвище на планеті оглядове колесо Singapore Flyer (165 м), набережна Клар-Кі, нічні прогулянки й екскурсії - ось ті об'єкти і видовища, які зазвичай відвідують туристи.

Острів Сентоза, що входить до складу Сінгапуру, - головний курортний центр, який приваблює туристів 3,5 км пляжів, гольфовими полями, сучасною готельною інфраструктурою.

МАЛАЙЗІЯ

Малайзія - держава в Південно-Східній Азії, яка складається із двох частин, розділених Південно-Китайським морем. Західна складова країни - Малайя - розташована на півдні півострова Малакка, а східна - Сабах і Саравак - на півночі острова Калімантан (Борнео). Площа Малайзії складає 329,8 тис. км². Загальна кількість населення - 25,7 млн осіб. Із 2005 р. столиця країни Куала-Лумпур поступово передає столичні функції новому спеціально збудованому місту Путраджайа.

Обидві частини країни переважно гористі. Територія Малайзії розташована у зоні екваторіального, спекотного і дуже вологого клімату. Пересічні денні температури протягом року тримаються на рівні +31-33о С

Туристичні об'єкти і ресурси Малайзії

Штат/федеральна територія	Головні туристичні об'єкти і ресурси
Кедах	"Рисова чаша Малайзії"; численні археологічні пам'ятки; приморський курорт Лангкави;
Перак	"Срібний штат"; унікальні печерні храмові комплекси; приморські курорти Ламут, Пангкор, Пангкор Лаут;
Селангор	Один з головних індустріальних осередків; приморські курорти Моріб, Баган Лаланг, а також на островах Карей, Кетам, Індах і Ангса;
Негери - Сембілан	Приморські курорти у 50-кілометровій смузі в районі порту Діксон;
Малакка	Численні історичні пам'ятки – індуїстські храми, мечеті, мавзолеї, церкви; приморські курорти: Танджунг Бідара, Танджунг Клінг; крокодиляча ферма; музей-заповідник "Палац султана"; гірський курорт Гентінг Хайлендс; аквапарк Сануей-Лагун;
Джохор	Національні парки; палац султана; парк розваг Форест Сіті; парк орхідей;
Пенанг	"Перлина Сходу", один із відомих приморських курортів країни; ботанічний сад; храм змії; храм Кек Лок Сі; ферма метеликів; сад тропічних прянощів; сад орхідей і гібіскусів; Пенангський національний парк;
Келантан	Будівля банку "Морський окунь"; Королівський палац; Музей ремесел і Крафт Віллідж (ремісничі поселення, які спеціалізуються на виробництві батику, сувенірної продукції з срібла, дерева); міні-зоопарк; пляжі;
Перак	Королівське місто Перак з мечетями і палацом султана; Замок Келлі; пляжі і курорти острова Пангкор;
Сабах	Меморіал другої Світової війни Кундасанг; культурологічне село Монсоп'яд (мисливці за головами); Галерея Борнео; ремісниче поселення Суманг'кап (в-во гонгів); пляжі; коралові рифи; джунглі; карстові печери; національні парки;
Саравак	Палац "білих раджив" Астана; англіканський і католицький собори; коралові рифи; джунглі і мангрові зарості; пляжі; національні парки;
Паханг	Приморський курорт Тіоман; національні парки (Рейнфорест) і заповідники; коралові рифи; озера Тасік Бера і Рамсарське; олов'яні копальні;
Тренгану	Високогірне озеро Кунуїр; водоспад Сінайа; виробництво сувенірної продукції – батику; приморський курорт Реданг;
Куала-Лумпур	Зоопарк; Палац султана; Масджид Негара – національна мечеть; парки орхідей, птахів, метеликів; Чайна Таун; карстові печери; численні музеї;
Путраджайа	Ботанічний сад; мечеть і міст Путра; Монумент Тисячоліття.

Туристичні об'єкти і ресурси Малайзії

Розвиток туристичної індустрії на о. Борнео (штати Сабах і Саравак) більшою мірою орієнтується на використання надзвичайно багатих лісових і ландшафтних ресурсів. Головними туристичними принадами острова є Національний парк Гунунг Мулу з найдовшими у світі вапняковими печерами, заповідник орангутангів у Сепилоці, Морський заповідник острова Лабуан з численними місцями для дайвінгу і сноркелінгу, національні парки Абдул-Рахман, Бако і Кінабалу з унікальними екологічними стежками, прокладеними серед первісних джунглів, карстовими печерами, відслоненнями гірських порід тощо.

Малайзія є визнаним центром релігійного туризму. Мусульманські, індуїстські, буддистські сакральні святині приваблюють тисячі прочан і туристів. До переліку найбільш відомих святилищ належать печери Бату з храмовим комплексом, які знаходяться приблизно за 30 км від Куала-Лумпуру. Щороку, наприкінці січня - на початку лютого, тут проходить релігійне свято, що збирає численних паломників із країн регіону

БРУНЕЙ

На північно-західному узбережжі острова Борнео розташована Держава Бруней-Даруссалам площею 5,8 тис. км², яку населяє майже 400 тис. жителів. Економічне благополуччя країни базується на видобутку і продажі нафти. Більшість туристів приїздить до Брунею з метою знайомства з історією і культурою ісламського світу, традицій якого свято дотримуються місцеві жителі.

У столиці султанату місті Бандар-Сері-Бегаван, єдиному великому місті країни, знаходиться одна із найбільших сакральних споруд Азії - мечеть Омар-Алі-Сайфуддін і найбільший у світі житловий палац, який належить султану. Він нараховує 1 778 кімнат, 18 ліфтів, 44 сходи, 51 тис. світильників. Для оздоблення будівлі мармур привезли з Італії, граніт із Китаю, люстри замовлялися у Великій Британії. У межах палацового комплексу розміщена найбільша у світі приватна колекція автомобілів, більшість з яких існують у єдиному екземплярі, оскільки виконані на замовлення султана. У колекції лише роллс-ройсів нараховується більше 150. Палац відкритий для відвідування туристами у кінці Рамадану.

Незважаючи на невелику територію, у країні є національні парки та заповідники з пишною екваторіальною флорою й унікальною фауною. Узбережжя багате зручними пляжами, які здебільшого використовуються для організації пікніків.

У 1994 р. в країні відкрито тематичний парк Джерудонг, який відразу перетворився на одну із головних туристичних атракцій султанату.

Підтвердженням того, що країна існує за рахунок нафти, є цікавий пам'ятник - "Білліон-Барель-Монумент", яким відзначено видобуток мільярдного бареля "чорного золота"

М'ЯНМА

Союз М'янма (Бірма, Бірманський Союз) - держава, що розташована в західній частині півострова Індокитай. Вона займає площу 676,6 тис. км². Загальна кількість населення складає 48,1 млн осіб. Із 2006 р. функції столиці виконує місто Нейп'їдо ("Королівська країна"), збудоване на місці селища Чеп'ї і розташована у центрі країни.

Бірма - одна із бідних країн світу. Водночас, вона належить до головних світових незаконних виробників опіуму та героїну і входить до так званого "Золотого трикутника" - гірської території, розташованої на кордоні Бірми, Таїланду й Лаосу і відомої великими обсягами вирощування опійного маку, виробництва і торгівлі наркотиками. Це накладає певну специфіку на розвиток міжнародного туризму. Незважаючи на таку "славу", відпочинок у М'янмі стає все більш популярним. Країна перебирає на себе частину туристів, для яких Таїланд вже втратив екзотичність.

Основою розвитку туризму є надзвичайно багаті культурно-історичні ресурси. Не даремно Бірму називають "країною золотих пагод", яких нараховується близько 2,5 тис. Фактично вся держава є величезним історико-культурним і археологічним заповідником, де залишилися сліди давніх цивілізацій і могутніх імперій. Сотні храмів збереглися, ще більше перетворилися на руїни.

Увагою туристів користується Паган - місто пагод і храмів, зруйноване у 1287 р. й більше так і не відбудоване. Паган із повним правом можна вважати найбільш унікальним на планеті архітектурно-археологічним музеєм під відкритим небом. Тут на площі близько 42 км² зосереджено понад 5 тис. храмів і пагод. Найбільш відомою спорудою є "золота пагода" Швезигон, збудована у 1057 р. Високу художню цінність також мають храми Годопалін-Пато, Ананда-Пато (XI ст.), пагоди Швевуг'ї, Локананда-Кьяунг, Швесандо-Пая, Мануха-Пая, Махабодхі-Пая (XI-XIII ст.).

Згаслий вулкан Попа-Даунг-Калат, висотою близько 1,5 тис. м, вважається одним із найбільш загадкових місць країни. До вулкану протягом багатьох сотень років здійснюються паломництва. Це - священне місце для жителів країни.

Здобувають популярність приморські курорти Нгапалі, Лінтха, Чікто, Чунгтха, пляжі півострова Сетсе й узбережжя в Кантая, Манг-Ма-Ган і Чанг-Та, що вказує на залучення ресурсів узбережжя "теплого моря" до активного туристичного використання.

Слабка готельна інфраструктура не може оперативнo обслуговувати туристичний потік, який постійно зростає. Навіть старі кораблі, обладнані під плавучі готелі, не вирішують проблеми розміщення туристів.

ФІЛІПІНИ

Республіка Філіппіни - держава у Південно-Східній Азії, розташована на архіпелазі, що складається із понад семи тисяч островів. Із них заселені близько 1 тис., а щось із 2,5 тис. не лише безлюдні, а навіть не мають назв. Площа країни - 300 тис. км², населення - 98 млн осіб, столиця держави - Маніла.

Клімат країни - тропічний, спекотний і вологий. Пересічна річна температура складає +26,5о С. Значну частину островів займають тропічні ліси. Численні національні парки країни (Канлаон, Маунт-Апо, Волькано та ін.) роблять перспективним розвиток екологічного туризму.

На Філіппінських островах є велика кількість діючих вулканів, серед них - Тааль на острові Лусон - найменший вулкан планети. Територія країни перебуває у зоні дії руйнівних тайфунів, які налітають на острови до 20 разів на рік. Ці природні особливості належать до головних стримуючих чинників розвитку міжнародного туризму, який в основному пов'язаний із пляжно-купальним відпочинком, дайвінгом (дайверів приваблюють не лише коралові рифи, а і численні залишки затонулих кораблів і літаків часів другої світової війни), відвідуванням екзотичних місць і незайманих куточків дикої природи, оздоровленням на основі використання бальнеологічних ресурсів.

Одним із кращих місць для дайвінгу є прибережні води о. Палаван, затока Субік-Бей (о. Лусон) із курортним центром Олонгало, курортні зони островів Капонес і Камера, затока Лінгаєн, в акваторії якої розмістилися близько 400 острівків, обрамлених білими піщаними пляжами і кораловими рифами.

До туристичної "екзотики" Філіппін належать: печери Сагада - місце захоронень племені "мисливців за головами"; рисові тераси на о. Лусон загальною довжиною близько 22,5 тис. км, вирубані у скельних породах близько 3 тис. років тому; підземна річка Пуерто-Прінсеса на о. Палаван; район вулкану Пінатубо; місце солевидобутку в районі затоки Дасол і багато іншого.

Головним районом пляжно-купального відпочинку країни є острівна група Вісаян, яка складається із безлічі великих і малих островів, на яких зосереджені найбільш відомі курорти країни. Серед них виділяється невеликий о. Боракай, який вважається одним із найкращих у світі місць для засмаги і купання. Головне його багатство - багатокілометрова пляжна смуга, складена із дрібного білого коралового піску. Не менш привабливими є пляжі островів Себу, Бохоль, Негрос.

На основі гарячих сірчистих джерел о. Лусон функціонують популярні бальнеологічні курорти Куйяб і Лос-Банос.

Не зважаючи на відчутну перевагу природних ресурсів, країна активно долучає до використання культурно-історичну складову ресурсно-туристичного потенціалу. Найбільше атракцій антропогенного походження сконцентровано у столиці. У Манілі увагу туристів привертають форт Сантьяго, церква і дзвіниця Паоай, Манільський собор, музеї Каса-Маніла і Санто-Томас, Люнета-Парк, Рісаль-Парк, зоопарк, Кокосовий палац, фортечні стіни XVI ст., що мають довжину до 4,5 км. У середині цих стін нині розташовані картинні галереї, музеї, ресторани і навіть акваріум. Незмінним інтересом туристів користуються колоритні східні базари.

У другому за величиною місті країни - Себу - інтерес у відвідувачів викликають місце висадки Магеллана і монумент на його честь, форт Сан-Педро, численні зразки колоніальної архітектури, центр із виготовлення гітар, які вважаються одними з найкращих у світі.

КАМБОДЖА

Королівство Камбоджа - держава на півдні півострова Індокитай зі столицею Пномпень. Його площа - 181 тис. км². Населення - 14,5 млн осіб. Південно-західні береги королівства омиваються водами неглибокої Сіамської затоки, в якій знаходяться декілька камбоджійських островів (Танг, Прінг, Ко-Конг, Ко-Тотанг та ін.), що разом із материковим узбережжям належать до територій пріори-тетного розвитку туризму.

Країна перебуває у зоні дії тропічного мусонного, спекотного і вологого клімату. Чітко виділяються два сезони: спекотне і вологе літо із травня до початку листопада (+26-32о С) і суха зима (+22-26о С).

Камбоджа входить до групи найбідніших країн світу. Економіка королівства базується на надходженнях від текстильної промисловості і міжнародного туризму. У ній порівняно недавно закінчилася громадянська війна, яка забрала незмірну кількість людських життів і нанесла значної шкоди господарству. Небезпечний спадок війни - величезна кількість замінованих територій. Це - один із стримуючих чинників розвитку міжнародного туризму в країні. Особливо небезпечним для туристів є відвідування внутрішніх районів країни.

Незабутні враження у гостей Пномпеня залишає Музей геноциду Туол-Сленг, експозиції якого розмістилися у приміщенні в'язниці за часів Пол Пота . Страшні свідчення злочинів режиму "червоних кхмерів" зібрані тут як пересторога майбутнім поколінням.

Гордість столиці Камбоджі - численні храми, серед яких особливої уваги заслуговують Ват-Пном, Тонле-Баті, храмовий комплекс Ват-Оуналом - головний буддистський центр країни і резиденція патріарха, пагода Ват-Ланг-Ка.

Головною туристичною атракцією Камбоджі є Ангкор - місто-храм, давня столиця кхмерської імперії. Нинішній Ангкор є величезним комплексом палаців, культових і фортифікаційних споруд. Його площа вражає уяву. Із заходу на схід Ангкор простягнувся на 24 км, із півночі на південь - на 8 км. У X-XII ст. Ангкор був одним із найбільших міст світу і домінував в усій Південно-Східній Азії. В Ангкорі найкраще збереглися видатні пам'ятки кхмерської культури - храм-мавзолей Ангкор-Ват (найбільша культова споруда світу; її площа - 81 га) і цитадель Ангкор-Тхом. "Воротами" для мандрівників, які бажають ознайомитися з архітектурними перлинами Ангкору є місто Сієм-Ріп, яке протягом декількох років перетворилося на туристичний центр із сучасною готельною інфраструктурою і міжнародним аеропортом.

Класичним прикладом модерного приморського курорту світового рівня із красивими пляжами, розвинутою готельною і ресторанною інфраструктурою є місто Сіануквіль.

В'ЄТНАМ

Соціалістична Республіка В'єтнам - держава, що розташована у східній частині півострова Індокитай. Зі сходу і півдня країна омивається водами Південно-Китайського моря. У його акваторії В'єтнаму належить ряд островів. Загальна площа республіки - 331,2 тис. км². Населення - 88,6 млн осіб. Столиця - Ханой.

На більшій частині території країни переважає тропічний мусонний клімат, на півночі він близький до субтропічного, на півдні - до субекваторіального. Пересічна температура повітря протягом року практично незмінна - від +26о С восени і взимку, до +29о С весною і літом. Протягом року випадає близько 2 000 мм опадів. У гірських районах клімат близький до помірного. Весною й осінню погода буває нестійкою, а із середини жовтня до кінця грудня на узбережжя налітають тайфуни, тому у цей час не рекомендується приїздити до країни на відпочинок.

Протягом останнього десятиліття проблема використання при-родних і культурно-історичних ресурсів для потреб розвитку міжнародного туризму набула в країні актуальності. У В'єтнамі, насамперед за рахунок іноземних інвестицій, з'явився ряд сучасних готельних комплексів, які входять до американських і китайських готельних мереж, приморських і кліматичних курортів (Нячанг, Фантхі-єт, Дананг, Далат), які пропонують активний відпочинок у поєднанні зі специфічними оздоровчими програмами і високою якістю обслуговування.

Нячанг - найбільш відомий курорт В'єтнаму. Він розташований на березі однойменної затоки. Курорт славиться не тільки білосніжними пляжами, а й цілющими мінеральними джерелами і лікувальними грязями. Повітря, наповнене ефірними оліями евкаліптів та іонами морських солей, сприятливо впливає на самопочуття людей, які страждають захворюваннями органів дихання.

Фантхієт - відомий приморський курорт, на якому відпочивають шанувальники пляжно-купального відпочинку, яхтингу та гри в гольф.

На околицях Дананга сформувалася потужна курортна зона - місце для любителів активного відпочинку на морі: водні лижі, дайвінг, серфінг. Серед фанатів серфінгу і віндсерфінгу сьогднішній В'єтнам користується великою популярністю. Цьому сприяє сучасна інфраструктура, дешевизна послуг, зручні пляжі і високі хвилі, що найбільше цінується серферами.

Отримав визнання високогірний курорт Далат, що приваблює красою місцевої природи: водоспади, озера, сосновий бір, квітники, цілюще гірське повітря.

В'єтнам багатий архітектурними пам'ятками, що нагадують про давню культуру місцевих народів. Це - мавзолеї, давні поховання і мегаліти, пагоди, серед яких найбільш відомою є семиярусна споруда у Хошиміні. У Ханой увагу туристів привертають нетипові сакральні споруди, музеї, а також Храм Літератури, де на 82 плитах, розташованих на спинах кам'яних черепах, вибиті імена відомих на всю країну вчених і літераторів.

Значну частину території країни займають тропічні джунглі. У В'єтнамі формується мережа національних парків, де туристи можуть насолодитися ландшафтами незайманих лісів, життям екзотичних тварин і рослин у природних умовах.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ